

Verslag vergadering Forum Standaardisatie

Datum : 31 oktober 2007
Locatie : Landgoed Voorlinden, Wassenaar
Tijd : 14.00 – 18.00 uur

Aanwezig

Leden

Nico Westpalm van Hoorn	Havenbedrijf Rotterdam (voorzitter)
Gerard Hartsink	ABN AMRO
Cees Hoddenbagh	VNO-NCW
Lieneke Jongeling	Northgo College
Olf Kinkhorst	BKWI
Han Kogels	Erasmus Universiteit
Joop van Lunteren	Adviseur Forum
Steven Luitjens	Directeur GBO.Overheid (secretaris)
Bart van Rietschote	voorzitter Geonovum
Simon Spoormaker	Portinfolink & COPAS
Hans Wanders	CIO Platform
Harry van Zon	Ministerie van Binnenlandse Zaken
Bertie Zwetsloot-Schonk	LUMC

GBO.Overheid

Marian Barendrecht-Deelen	Bureau Forum Standaardisatie
Peter Waters	Bureau Forum Standaardisatie
Sander Zwienink	Bureau Forum Standaardisatie

Overig

Rex Arendsen	Belastingdienst (agendapunt 4)
Jenny Thunnissen	Belastingdienst (agendapunt 4)
Michel Verhagen	Ministerie van Economische Zaken (vervanging Nicole Kroon)

Afwezig

Cor Franke	CWI
Lex van Hoof	MKB
Ludo Jansen	Orbis medisch en zorgconcern
Nicole Kroon	Ministerie van Economische Zaken
Wim van Nunspeet	CBS, divisie SRS

Agenda

1. Opening
2. Vaststelling agenda
3. Verslag Forumvergadering 3 oktober 2007
4. E-Factureren
5. Voortgang en stand van zaken projecten aan de hand van agenda College
  - A. Concept agenda Collegevergadering 21 november 2007
  - B. Advies Open standaarden Actieplan EZ
  - C. Lijst standaarden
  - D. Interoperabiliteitsraamwerk
  - E. NORA 2.0
  - F. E-Factureren (behandeld onder punt 4)
  - G. Authenticatie
  - H. Onderwijs
  - I. Publicatie 'worst case – best practice'
  - J. OSB
6. Voortgang en stand van zaken projecten overig
  - A. XBRL
7. Prioriteiten voor komend jaar
  - A. Strategie en prioriteiten
  - B. Communicatieplan
8. Concept agenda Forum-vergadering december 2007
9. Rondvraag/afsluiting

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 14.00 uur en heet alle aanwezigen welkom. Onder de aanwezigen bevinden zich Michel Verhagen van EZ (ter vervanging van Nicole Kroon) en Rex Arendsen van de Belastingdienst. Bovendien zal Jenny Thunnissen van de Belastingdienst zich later bij de vergadering aansluiten ter toelichting van agendapunt 4, e-Factureren.

2. Agenda

In verband met het feit dat Hans Wanders de vergadering voortijdig zal verlaten zal geprobeerd worden agendapunt 7 voor zijn vertrek te behandelen.

3. Verslag vergadering 3 oktober 2007

Met betrekking tot punt 7D van het verslag (authenticatie) en het desbetreffende actiepunt bestaat enige onduidelijkheid over of er een notitie komt, waar die precies over gaat en wie de notitie aan zal leveren. Afgesproken wordt dat Harry van Zon en Steven Luitjens zorgen dat er voor de Collegevergadering van 21 november een notitie beschikbaar zal zijn. Het Forum zal bij de vergadering van 19 december kennis nemen van deze notitie.

Voor wat betreft de overige actiepunten wordt de datum gereed m.b.t. het Communicatieplan gesteld op eind 2007.

M.b.t. de actiepunten zorg en onderwijs zal de aanpak zoals die bij onderwijs gekozen is worden doorvertaald worden naar de zorg. Voor wat betreft onderwijs is er een gesprek gepland met Van der Steenhoven. Het advies zal met hem besproken worden en benadrukt zal worden dat OCW samenwerking zal moeten zoeken met andere sectoren.

Overige actiepunten zijn afgewerkt. Het verslag wordt vastgesteld.

4. E-Factureren

Jenny Thunnissen heeft als ambassadeur van het ICT-platform samen met Nico Westpalm van Hoorn een ronde gemaakt langs verschillende belangrijke spelers op het gebied van elektronisch factureren in Nederland en doet in de vergadering mondeling verslag van de bevindingen. Bovendien zijn de bevindingen opgenomen in een aan de Forumleden ter hand gesteld boekje: Elektronisch factureren in Nederland.

Gebleken is dat e-factureren bij de grote bedrijven breed is ingevoerd, waarbij veel verschillende standaarden worden gebruikt. Er is veel en in sommige gevallen vrij recent in geïnvesteerd en dat zou de bereidheid om een algemene standaard te accepteren kunnen verkleinen.

Voor het midden- en kleinbedrijf ligt het anders. Daar is e-factureren, met uitzondering van de grootfactureerders geen item en dat zal het waarschijnlijk ook niet worden. Ook bij de meerderheid van de departementen wordt het belang van e-Factureren op de werkvloer nog nauwelijks onderkend.

Het lijkt, met bovenstaande bevindingen in het achterhoofd, niet verstandig om een standaard verplicht voor te schrijven wel is het voorstel om er een te gaan promoten. Uit onderzoek van Gartner en uit de ervaringen in Denemarken komt naar voren dat UBL de meest geschikte standaard is. Deze lijkt ook in Europa (CEN) opgang te maken.

Het Forum discussieert over de noodzaak van een consultatieronde en over de noodzaak van een link van de mogelijk te kiezen standaard UN/CEFACT ontwikkelingen. Gerard Hartsink meldt dat er momenteel hard gewerkt wordt aan de ontwikkeling van een internationale standaard (UN/CEFACT) voor e-Factureren, waarbij elementen van UBL 2.0 worden ingebracht. Daar zal over drie maanden meer duidelijkheid over zijn. Die tijd kan door het Forum gebruikt worden voor het houden van een consultatieronde. Over drie maanden zal het Forum dan over beide punten genoeg informatie hebben om een verantwoord advies te kunnen geven.

Cees Hoddenbagh meldt dat verwacht wordt dat de internationale standaard (UN/CEFACT) eind 2008 klaar is. Er is door de EU een pilot voorzien in 2009. Het Forum stelt dat het een goede zaak zou zijn als Nederland mee zou doen aan deze pilot. Vanuit EZ zou dan contact gezocht moeten worden, zo mogelijk op

bewindspersoon niveau, met de EU om te melden dat Nederland aan een pilot wil meedoen.

De voorzitter vat samen dat het Forum, bijv. d.m.v. het openen van een Wiki of het organiseren van een conferentie, de regie houdt voor de consultatie over UBL 2.0 en dat er een aanbeveling wordt gedaan aan EZ om contact te zoeken met UN/CEFACT i.v.m. deelname aan de pilot.

5A. Concept agenda Collegevergadering

Voorgesteld wordt de huidige concept agenda vooraf te laten gaan door een korte mondelinge inleiding van de voorzitter van het Forum, waarin de Collegeleden worden bijgepraat en op hun functie gewezen.

De concept agenda wordt voor het overige besproken aan de hand van de volgende te behandelen punten.

5B. Advies Open standaarden - Actieplan EZ

De voorzitter meldt dat hij een brief heeft ontvangen van de Manifestgroep, waarin de Manifestgroep stelt het advies van het Forum 'Afspraken zijn de essentie' van harte te onderschrijven. Voorts is de Manifestgroep de mening toegedaan dat het spijtig is dat in het Actieplan EZ het advies op wezenlijke punten niet is gevolgd. Het Forum is dankbaar voor de steunbetuiging, maar vindt de brief verkeerd geadresseerd en de voorzitter zal de Manifestgroep adviseren een en ander rechtstreeks aan het College te melden.

5C. Lijst standaarden

Peter Waters licht de in het voorliggende stuk voorgestelde aanpak toe. Het voorstel is een knip te maken tussen de korte en de middellange termijn. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de wens van de staatsecretaris en toch het eigen programma gevolgd. Beoogd wordt in januari 2008 een korte lijst met aanbevolen standaarden overeenkomstig het Deense model gereed te hebben. Voor de middellange lijst wordt dan gestreefd naar een breder geldende lijst die bovendien goed past binnen het interoperabiliteitsraamwerk.

Vanuit de vergadering wordt het verzoek geuit aan te geven op welke domeingebieden gefocust zal worden bij het opstellen van de (korte termijn) lijst en het belang van het maken van een goed onderscheid tussen de data-, de technische- en de proceskant wordt onderstreept. Bovendien dient er, op het moment dat er daadwerkelijk standaarden aanbevolen gaan worden, zoveel mogelijk gekozen te worden voor internationale standaarden.

De semantiek zit er op de korte termijn lijst nog niet in; het is zaak dat voor de middellange termijn wel op te nemen. Er dient sprake te zijn van een groeimodel.

Met betrekking tot het punt van consultatie wordt gesteld dat het belang daarvan afhangt van de standaard: bij internationale standaarden zal die consultatie al

plaatsgevonden hebben, voor sommige nationale standaarden zal consultatie voor opname op de lijst, of in ieder geval voor vaststelling, plaats dienen te vinden.

De lijst zal uiteindelijk dienen te resulteren in een lijst van standaarden die de overheid in het publieke domein belooft te zullen gebruiken waarmee zekerheid wordt gecreëerd voor de omgeving van de overheid. Het College zal uiteindelijk dienen vast te stellen dat de lijst in hun organisaties zal worden toegepast. Omdat het College zich mogelijk niet bewust is van die opdracht, zal de voorzitter dat in de Collegevergadering benadrukken.

Gehoord de discussie stemt het Forum in met het geven van een opdracht tot aanbesteding van onderzoek en ontwikkeling van de lijst met standaarden en met de voorgestelde tweedeling tussen de korte termijn en de middellange termijn.

5D. Interoperabiliteitsraamwerk

Sander Zwienink meldt dat gisteren de draft versie van het vooronderzoek van RAND is ontvangen. Besloten wordt deze versie aan alle Forumleden toe te zenden met het verzoek hun op- of aanmerkingen binnen twee weken aan Sander door te geven.

Op de vergadering van 19 december a.s. zal de definitieve versie van het vooronderzoek beschikbaar zijn, samen met een plan van aanpak voor het vervolg. Tot die tijd zal met het Kenniscentrum overlegd worden hoe de link met NORA vorm gegeven kan worden. Het resultaat van dat overleg zal meegenomen worden in het plan van aanpak. Vervolgens zal in het eerste halfjaar van 2008 de eerste versie van het raamwerk gemaakt worden.

Gerard Hartsink vraagt in hoeverre er aansluiting zal zijn bij het European Interoperability Framework. Gemeld wordt dat de Europese Commissie naar aanleiding van een onderzoek van Gartner de lidstaten gevraagd heeft experts aan te leveren. EZ (Jaap Wansbeek) en het Forum leveren daar beide capaciteit en dat loopt. Voorgesteld wordt om een korte alinea met deze informatie op te nemen in het stuk voor het College.

5E. NORA 2.0

Uit het voorliggende concept advies blijkt dat het beheer van de NORA in ieder geval tot 2011 is belegd bij het Kenniscentrum. De NORA is nog in ontwikkeling en gaandeweg zullen de besturingsprincipes duidelijk omschreven worden.

Er volgt een discussie over de belegging van de governance van de NORA. Er is verschil van mening over hoe dit zou moeten en op welk niveau de governance plaats moet vinden. De voorzitter brengt in dat de governance van NORA en het interoperabiliteitsraamwerk op hetzelfde niveau opgehangen dient te worden en het College lijkt daarvoor een goede plek. In discussie is of NORA een onderdeel van het interoperabiliteitsraamwerk zal zijn of andersom. Deze discussie dient zorgvuldig gevoerd te worden te worden. Joop van Lunteren stelt dat het belangrijk is dat aan het College wordt aangegeven op welke manier de

governance inhoud gegeven kan worden, d.w.z. welke middelen het College heeft om te sturen. Daarbij kan worden aangehaakt bij het instellingsbesluit. Daarnaast wordt gesteld dat het verstandig zou zijn de NORA eerst verder door te ontwikkelen alvorens te bepalen waar de governance dient te liggen. Er zijn nog te veel onduidelijkheden.

De voorzitter vat samen dat het advies aan het College zal luiden dat er raakvlakken zijn tussen de NORA en het interoperabiliteitsraamwerk en dat het Forum dat nader uit zal werken.

5F. E-Factureren

Besproken onder punt 4.

5G. Authenticatie

Besproken onder punt 3.

5H. Onderwijs

Besproken onder punt 3.

5I. Publicatie 'worst case – best practice'

Besproken tijdens de vergadering van 3 oktober jl.

5J. OSB

Als in de vorige vergadering gemeld, heeft het Overheids Diensten Platform ons gevraagd te bevorderen dat OSB door het College als standaard wordt vastgesteld. In het voorliggende advies wordt aanbevolen om het Koppelnet Publieke Sector (KPS) hieraan te koppelen. Zowel OSB als KPS zouden bij GBO in beheer gebracht worden.

Ten aanzien van de aan het College voor te leggen beslispunten wordt opgemerkt dat met name de punten 1 en 2 anders geformuleerd zouden moeten worden. Er dient een concrete aanbeveling gedaan te worden voor een door het College te nemen actie.

Voorts is de voorliggende bijlage niet duidelijk en deze dient te worden aangepast. Onder meer wordt in de huidige versie verwezen naar interconnectiviteit tussen overheid en bedrijfsleven en dat is niet de bedoeling. KPS gaat alleen over de overheid, OSB heeft een bredere scope en zal ook standaardiserend zijn voor bedrijven. Een consultatieronde zal daarom nuttig en noodzakelijk zijn.

De voorzitter vat samen dat advies en bijlage dienen te worden aangepast. Het advies kan dwingender en er dient geadviseerd te worden een consultatie te starten voor het bedrijfsleven over de wijze waarop aan de OSB kan worden aangesloten.

6. XBRL

Gerard Hartsink meldt dat er belangstelling is van het bankwezen om verder te praten over XBRL.

7. Prioriteiten voor komend jaar

Het benodigde stuk voor dit agendapunt is per abuis niet verspreid en de voorzitter volstaat daarom met een korte mondelinge toelichting. Hij verwijst naar de in de vorige vergadering voorgestelde verdeling van beschikbare tijd en middelen in 60% generiek, en de overige 40% te verdelen over sectoren en specifieke thema's. Deze laatste onderdelen kunnen dus nooit de hoofdmoot van de werkzaamheden van het Forum en het Bureau worden; de meeste aandacht zal uit dienen te gaan naar de onderwerpen zonder duidelijke eigenaar, de generieke voorzieningen.

Bertie Zwetsloot stelt dat er ook generieke toepassingen zijn die maar in één sector gebruikt worden en dat er dus gesproken moet worden over die generieke toepassingen die meer sectoren bestrijken.

Uit de vergadering komt naar voren dat het goed zou zijn een aantal concrete ambities te hebben waar op gestuurd kan worden. Naast het ontwikkelen van het interoperabiliteitsraamwerk dienen er ook een aantal korter durende projecten opgepakt en afgerond te worden.

De voorzitter stelt voor om de discussie over de prioriteiten in de volgende vergadering voort te zetten.

8. Concept agenda Forum 19 december 2007

Ter kennisname. Zal nog aangevuld worden.

9. Rondvraag/afsluiting

Bertie Zwetsloot brengt de gedachte in dat door het Forum mogelijk samen met VWS gekeken zou kunnen worden of er in het interoperabiliteitsraamwerk iets gedaan kan worden m.b.t. het elektronisch patiënten dossier. De voorzitter stelt dat het beleid van het Forum moet zijn dat voor onderwerpen die specifiek zijn voor één sector een vraag uit het veld nodig is. Het Forum zal daar niet zelf initiatief nemen.

Steven Luitjens stelt dat het goed zou zijn om als eerder weer eens een ronde langs de Forumleden te maken om te vragen wat er in hun sector speelt. Uit een dergelijke ronde zou dan naar voren kunnen komen dat sommige problemen in meerdere sectoren blijken te spelen, wat de aandacht van het Forum voor een dergelijk onderwerp dan zou kunnen rechtvaardigen.

Nico Westpalm van Hoorn nodigt de Forumleden uit om in reactie op de te verspreiden prioriteiten notitie ook aan te geven wat er in hun sector speelt.

De voorzitter sluit vervolgens de vergadering om 17.00 uur onder dankzegging voor een ieders inbreng.

Actielijst		
Actie	Actor	Datum gereed
Opstellen voordracht voor benoeming nieuwe leden	Voorzitter en bureau	
Opstellen Communicatieplan	Voorzitter en bureau	Eind 2007
Voortgangsnotitie Authenticatie	Harry van Zon/Steven Luitjens	november 2007

Besluitenlijst	
Besluit	Datum
Inz. E-Factureren: aanbeveling EZ actie Stas + consultatie	31-10-2007
Inz. Lijst standaarden: stemt in met opdracht aanbesteding onderzoek als voorgesteld	31-10-2007